

Siberisch reisverhaal voelbaar gemaakt

IJSKOUD BOEK

In het Museum voor Volkenkunde in Moskou zagen ze foto's van bewoners van Siberië en het Verre Oosten van Rusland: mensen gehuld in kleding van vissenhuiden. Sommigen schenen zelfs nog berenfeesten te houden. Grafisch ontwerperster Jacqueline Elich en fotografe Petra Spiljard kochten een ticket en vertrokken. Het resultaat van hun avontuur legden ze vast in een boek dat vóór het lezen even in het vriesvak moet liggen.

In de ijzige koude van Rusland ontmoeten de twee vrouwen gastvrije autochtonen met wie ze wodka en bessenwijn drinken, en sobere maaltijden van koude vis delen. Het wordt kouder en kouder en in het hoge noorden maken ze kennis met Eskimo-achtige mensen in bontkleding. Op sledes, getrokken door rendieren, reizen ze over de taiga. De mensen hebben ze gevonden, de berenfeesten niet.

Terug in Nederland besluit Elich het reisverhaal vast te leggen in een bijzonder boek. Zij tekent voor het idee, de vormgeving en de foto's. Voor de tekst roept ze de hulp in van Petra Spiljard. *Voorbij Siberië, een ijskoud verhaal* is een lap doorzichtig plastic waarin een helblauwe gel zit. De gel kan gekoeld en verwarmd worden, en houdt de temperatuur lang vast. De bedoeling is dat je het boek vóór het lezen in het vriesvak legt, zodat je het relaas over het koude Siberië uit een bevroren boek leest. Ijskoude handen zijn op te warmen door het boek in heet water te verwarmen. De gel ontdekte Jacqueline Elich bij 3M en na lang zoeken vond ze plastic dat onder koude omstandigheden tekst kon vasthouden. Het boek heeft twee keer vijf compartimenten (met op de voor- en achterkant tekst) en is ingedeeld in temperatuurzones. Bij het vertrek is het 0 graden en naarmate de reis vordert, zakt de thermometer tot -40 graden. De temperaturen staan in grote letters afgedrukt langs de dunne lijnen van een thermometer, die de compartimenten meteen in een linker- en rechterbladzijde indelen. De tekst in sneeuwwit is klein gezet, wat het leesgemak niet bevordert. Maar spannend blijft het, ook door uitgelichte zinnen in een groter corps: 'Water verandert in ijs', 'Tong vriest vast aan metalen drukknoop', 'Spuug bevriest voordat het de grond heeft geraakt'. (Koud uit de diepvries is de tekst overigens beter te lezen.)

Bij het boek hoort een vel met daarop langs de as van een denkbeeldige thermometer zwart-witte fotootjes van de gastheren en hun vrouwen en kinderen. Bij 0 graden zijn de mutsen nog bescheiden, bij 40 graden zijn ze louter van bont en zie je zelfs bevroren wimpers. Samen met een klein, blauw flesje wodka zijn boek en poster verpakt in een lichtblauwe doos. Het geheel is voor f 64,50 te koop bij onder andere boekhandel Athenaeum in Amsterdam. De oplage is 250.

Rineke van Houten

